

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії слов'ян

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби

Освітня програма «Історія та археологія» (перший
(бакалаврський) рівень)

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри історії слов'ян
Протокол № 12 від “27” червня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби
Викладач (-і)	Дебенко Василь Зеновійович
Контактний телефон викладача	38 (050) 581-29-85
E-mail викладача	vasyl_debenko@ukr.net
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.1 Вибіркові дисципліни 2.2.2 Для вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	середа, 14 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰
2. Анотація до курсу	
Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби є важливою складовою частиною загального курсу вітчизняної та світової історії. Хронологічно даний курс охоплює події з найдавніших часів до сучасності. Змістова лінія даного курсу спрямована на розвиток особистості, яка розуміє роль культури у формуванні мислення, усвідомлює зміни різних культур упродовж історичних епох, має уявлення про різноманіття культур та їх особливості, цінує свою культуру і культурну багатоманітність світу. Історія світової культури на уроках історії і суспільствознавчих предметів – це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в конкретних формах і просторово-часових вимірах. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності «032 Історія та археологія» практичних навичок в системі музеєзнавства, охорони культурної спадщини та прикладних наукових дослідженнях.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета викладання дисципліни – засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 03 Гуманітарні науки, спеціальністю 032 «Історія та археологія» з вибіркової дисципліни «Культура народів Центрально-Східної Європи новітньої доби»; опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад і методів вивчення та інтерпретації	

історичного минулого; формування інтегральної, загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Завдання: ознайомити студентів із культурологічною спадщиною України та народів світу; навчити використовувати в професійній і соціальній діяльності знання з історії культури України, порівнювати їх із всесвітньою культурологічною історією; виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історичних проблем. Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації, цивілізаційної толерантності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні джерела до вивчення історії світової культури та культури України;
- термінологію і наукову періодизацію;
- основні тенденції і закономірності історичного культурологічного процесу;
- діяльність історичних осіб.

вміти:

- чітко і логічно відтворювати базові історичні знання з історії світової культури на уроках історії і суспільствознавчих предметів, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування цілісної культурологічної картини (**D1**);
- розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал, володіючи сучасними методами історичного дослідження, у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності (**D5**);
- розбивати історичну інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки в логіці міркувань, виявляти помилки, фальсифікації та стереотипи; а також вміти складати таблиці, схеми, графіки (**D10**);
- синтезувати історичну інформацію, щоб одержати ціле з новою системною властивістю, користуючись структурно-логічними схемами;
- орієнтуватися в історичному часі і просторі, розглядати культурні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу, співвідносити історичні події та явища в історії культури України і всесвітньої історії, використовувати міждисциплінарний підхід (**D2**);
- володіти категоріально-понятійним апаратом (**D2**);
- порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, соціальних груп;

- організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами) **(D11)**;
- використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності **(D12)**;
- об'єктивно аналізувати праці вітчизняних і зарубіжних вчених із проблемних питань історії культури **(D8)**;
- самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будувати переконливу аргументацію **(D14)**;
- організовувати ефективну міжособистісну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосувати оптимальну стратегію діяльності і приймати обґрунтовані рішення у складних і часом непередбачуваних професійних і життєвих ситуаціях, що потребує застосування нових підходів і прогнозування та усвідомлення власної відповідальності; проводити рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміти розв'язувати проблеми, долати труднощі, вдосконалюватися з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо **(D15)**;
- проводити діяльність, спрямовану на використання історико-культурної спадщини України під час вивчення дисципліни і пропагувати її через просвітницьку діяльність **(D16)**;
- вести пошукову роботу, а також здійснювати наукові і науково-педагогічні дослідження в галузі історії культури **(D17)**;
- керуватися моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховувати гендерний підхід, розуміти значення культури поважати різноманітність та мультикультурність в Україні та за її межами **(D20)**.

4. Компетентності

Інтегральна компетентність – на основі засвоєних знань, умінь і навичок із дисципліни «Історія світової культури на уроках історії і суспільствознавчих предметів» здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в навчальних закладах середньої освіти та у процесі навчання за спеціальністю, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов **(C1)**.

Комунікативна – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації (усна відповідь, реферат, есе, доповідь на науково-звітній конференції ін.) **(C2, C16)**.

Лінгвістична – здатність володіти іноземною мовою для пошуку і опрацювання іншомовних історичних праць і джерел **(C3)**.

Інформаційно-цифрова компетентність – здатність до впевненого, та водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з історії світової та української культури **(C4)**.

Соціальна і громадянська компетентність – здатність до міжособистісної взаємодії на основі етичних міркувань (мотивів), вміння працювати в колективі й ефективно співпрацювати з учасниками навчального процесу; уміння попереджати і розв'язувати конфлікти,

досягати компромісів; діяти громадсько і соціально відповідально і свідомо та з почуттям поваги до оточуючих, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми **(C6)**.

Навчання вчитись – здатність вчитися і спільно, і автономно, здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного) під час самостійної роботи із дисципліни, підготовки проблемних питань, проєктів, самостійне набуття нових компетентностей, а також здатність виявляти і творчо підходити до вирішення проблем, ухвалювати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї, під час захисту проєктів, прес-конференції, захисту проблемних питань брати відповідальність і виявляти ініціативу, визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати прогрес і результати навчання **(C7)**.

Загальнокультурна компетентність (C8) – це здатність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення науки і культури України і світу, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного суспільства, зокрема українського; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність в Україні **(C8)**.

Екологічна компетентність і здоровий спосіб життя – це здатність на основі вивченого матеріалу усвідомлювати роль навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, прагнення до його збереження; здатність до здійснення професійної діяльності згідно з вимогами охорони праці й техніки безпеки; здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя (на прикладі історії українського та світового спорту, медицини ін.) **(C9)**.

Фахові (предметні) компетентності:

Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання з історії світової культури на уроках історії і суспільствознавчих предметів, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування цілісної історичної культурологічної картини, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти **(C10)**.

Здатність усвідомлювати та інтерпретувати вивчений матеріал з історії світової культури на уроках історії і суспільствознавчих предметів, формувати й науково аргументувати власну позицію, брати активну участь у дискусіях **(C6, C7, C11)**.

Розуміти і застосовувати внутрішньо- і міжпредметні зв'язки, мати синтетичне мислення **(C12)**.

Здатність застосовувати знання, уміння і навички для розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни, зокрема логічно-структурних схем ін. **(C13)**.

Здатність володіти термінологією і науковою періодизацією **(C15)**.

Здатність користуватися вербальними і невербальними засобами передачі історичної інформації (зокрема презентаціями, картами, таблицями ін.) **(C16)**.

Наявність системи знань основних теорій та концепцій сучасної історіографії, основних джерел із дисципліни, вміти їх критично аналізувати, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості **(C17)**.

Здатність порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактору в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, соціальних груп **(C18)**.

Здатність до усвідомлення призначення професійної діяльності вчителя історії і суспільствознавчих предметів, важливості збагачення

професійних якостей відповідно до нових суспільно-політичних реалій, усвідомлення необхідності подальшого навчання **(C21)**.
 Формувати культурну грамотність і підприємливість на основі вивчення культурологічних питань історії людства.
 Здатність на основі вивчення історії світової культури на уроках історії і суспільствознавчих предметів формувати високу історичну й громадянську свідомість, національну гідність та історичну національну пам'ять, здатність використати на практиці здобуті знання із дисципліни з метою проведення етичного та естетичного виховання серед молоді **(C24)**.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6-й семестр	014.03 Середня освіта (історія)	ІІІ курс	Вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ до курсу. Джерела до вивчення історії новітньої культури народів Центрально Східної Європи.	Лекція, 2 год Самостійна робота 4 год.	1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 304 с. 2. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – К.: Знання, 2002. – 356 с. 3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами.	5/5	Протягом семестру

		культури. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000. – 360 с. 4. Свідерський Ю.Ю. Давня і середньовічна історія України – Ч. I. / Ю.Ю. Свідерський, В.М. Окаринський . – Тернопіль: Астон, 2007. – 368 с.	Проблемні питання: Багатоманітність історії. Історія як наука та навчальний предмет. Історія України – складова європейської історії. Культурні епохи європейської історії (Первісне суспільство, Античність, Середні віки, Новий час). Історичні джерела та їх різновиди. Потреба залучення різних джерел для відображення повноти історії. Пам'ятки історії як джерело історико-культурної інформації.		
Тема 2. Основні напрями і тенденції розвитку культури	Лекція, 2 год. Семінар, 4 год. Самостійна робота	1.Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник / Керівник авторського колективу Л.Т. Левчук. – К.: Либідь, 2000. –	Робота з історичними термінами,	5/5	Протягом семест

XX ст.	8 год.	520 с. 4. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: підручник. – К.: Україна, 2003. – 336 с. 5. Шейко В.М. Історія української культури: навч. посіб. / В.М. Шейко, Л.Г. Тишевська – К., 2011. – 259 с.	історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Спосіб життя, суспільна організація, світорозуміння і мораль первісних людей. Основні стоянки і пам'ятки первісних людей на території України. Трипільська археологічна культура. Цивілізація долини Нілу: міфологія, писемність і мистецтва. Будівництво пірамід. Цивілізації Дворіччя (закони Хаммурапі. Міфологія, писемність і мистецтва. Епос	ру
--------	--------	--	--	----

			про Гільгамеша). Фінікія. Ізраїльсько- Юдейське царство. Карфаген. Алфавіт. Біблія як історичне джерело. Археологічне відкриття Мінойської й Ахейської палацових цивілізацій. Давньогрецьке суспільство. Афіни і Спарта. Грецька релігія та міфологія. Античні олімпійські ігри. Сім'я, освіта та виховання афінян і спартанців. Культура елліністичної доби. Мистецтво Давнього Риму.		
Тема 3. Польська культура першої половини XX ст.	Лекція, 2 год. Семінар, 2 год. Самостійна робота 8 год.	1. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001. – 168 с. 2. Греченко В. А. Історія світової та української	Робота з історичними термінами, історичними	5/5	Протягом семестру

		культури з тестовими завданнями. – К.: Лігера, 2009. – 414 с. 3. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / за ред. М. М. Заковича та ін. – К. : Знання, 2000. – 622 с.	постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Здобутки середньовічного русько-українського суспільства. Особливості суспільного життя Русі-України. Внесок Русі-України у формування європейської цивілізації.		
Тема 4. Чеська культура першої половини XX ст.	Лекція, 2 год. Семінар, 4 год. Самостійна робота 8 год.	1. Крижановський О.П., Хірна О.О. Історія середніх віків: Підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – Л.: Оріана-Нова, 2007. – 271 с.: іл., карти. 2. Ліхтей І.М. Всесвітня історія: Підручник для 7-го загальноосвіт. Навч. Закл. – К.: Грамота, 2015. – 264 с. 3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000. – 360 с. 4. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Католицька церква в XI-XV ст. Тома Аквінський. Середньовічні школи та	5/5	Протягом семестру

			університети. Наукові й технічні досягнення. Книгодрукування. Архітектура і мистецтво. Раннє Відродження. Гуманізм.		
Тема 5. Словацька культура першої половини XX ст.	Лекція, 2 год. Семінар, 2 год. Самостійна робота 8 год.	1. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб / Наук. ред. Шейко В.М. – К.: Кондор, 2004. – 763 с. 2. Подаляк Н.Г. Всесвітня історія: підруч. для 8- го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н.Г. Подаляк, І.Б. Лукач, Т.В. Ладиченко. – К.: Генеза, 2016. – 240 с.: іл., карти. 3. Сорочинська Н.М. Всесвітня історія: підручник для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н.М. Сорочинська, О.О. Мартинюк, О.О. Гісем. – Тернопіль: Навчальна книга, 2016. – 304 с.: іл. 4. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / за ред. М.М. Заковича та ін. – К.: Знання, 2000. – 622 с.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Гуманізм як інтелектуальний рух доби Відродження. Високе Відродження. Католицька церква напередодні Реформації. Мартін Лютер і народження протестантизму. Поширення Реформації. Жан Кальвін.	5/5	Протя гом семест ру

			Контрреформація в Європі. Єзуїти. Культура бароко. Народження нової європейської науки.			
Тема 6. Болгарська культура першої половини XX ст.	Лекція, 2 год. Семінар, 4 год. Самостійна робота 8 год.	1. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб. / Наук. ред. Шейко В.М. – К.: Кондор, 2004. – 763 с. 2. Подаляк Н.Г. Всесвітня історія: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н.Г. Подаляк, І.Б. Лукач, Т.В. Ладиченко. – К.: Генеза, 2016. – 240 с.: іл., карти. 3. Сорочинська Н.М. Всесвітня історія: підручник для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н.М. Сорочинська, О.О. Мартинюк, О.О. Гісем. – Тернопіль: Навчальна книга, 2016. – 304 с.: іл. 4. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.	Робота історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Просвітництво. Енциклопедисти. Масони. Класицизм. Освічений абсолютизм.	3	5/5	Протягом семестру
Тема 7. Розвиток культури і повсякденного життя балканських народів в першій половині XX ст.	Лекція, 2 год Семінар, 4 год. Самостійна робота 8 год.	1. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб. / Наук. ред. Шейко В.М. – К.: Кондор, 2004. – 763 с. 2. Історія світової та української культури: підручник для вищих закладів освіти / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. – К., 2006. – 578 с.	Робота історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Урівноманітнення форм і напрямів освіти.	3	5/5	Протягом семестру

			Університет як автономна інституція. Поява вищих навчальних закладів технічного профілю. Наукові й технічні досягнення. Література та мистецтво. Зародження масової культури. Масове виробництво. Науково-технічна революція зламу XIX–XX ст. та її вплив на людину й суспільство. Зміни у вигляді міст і сіл. Одяг. Індустріальні та традиційні суспільства. Емансипація.		
Тема 8. Повсякденне життя та культура в Роки Другої світової війни.	Лекція, 2 год Семінар, 4 год. Самостійна робота 8 год.	1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури XX століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004. – 304 с. 2. Бердичевський Я.М., Ладиченко Т.В. Всесвітня історія 1914-1939 рр. (посібник) 10 кл. – К., Прем'єр, 2002.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними	5/5	Протягом семестру

		3. Ладиченко Т.В., Осмоловський С.О. Всесвітня історія (профільний рівень) 10 клас // Історія. Copyright MyCoop. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://history11.ucoz.ru/load/vsesvitnja_istorija/10_klas/14 4.Хоменко В. Я. Українська і світова культура: підручник. – К.: Україна, 2003. – 336 с.	джерелами. Проблемні питання: Найважливіші досягнення науки і техніки, їх вплив на повсякденне життя людей. Основні ідеї й течії модернізму. Масова культура в міжвоєнний період. Суспільно значимі здобутки науки та мистецтва. Розвиток кінематографу. Олімпійський рух. Культурне й релігійне життя на українських теренах в умовах іноземного панування. Політичне та культурне життя української політичної еміграції.		
Тема 9. Культура Польщі (друга пол. XX – поч XXI ст).	Лекція, 2 год Семінар, 4 год. Самостійна робота	1. Історія світової культури. Культурні регіони: навчальний посібник / Керівник авторського колективу Л.Т. Левчук. – К.: Либідь, 2000. –	Робота з історичними термінами,	5/5	Протягом семест

	8 год.	520 с. 2. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія (рівень стандарту): підруч для 11-го кл. закладів загальної серед. освіти. – Київ, Генеза, 2019. – 163 с. 3. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / за ред. М.М. Заковича та ін. – К.: Знання, 2000. – 622 с.	історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Науково-технічна революція: наукові відкриття, нові галузі наук, високі технології, інтеграція науки і виробництва. Становлення постіндустріально го (інформаційного) суспільства. Культура «віртуальної реальності». Освітні системи. Університети як автономні осередки науки й освіти. Розвиток літератури, образотворчого мистецтва, архітектури, музики, театру, кіно й спорту: домінуючі		ру
--	--------	--	--	--	----

Тема 10.Чеська і Словацька культура (друга пол. XX – поч XXI ст).	Лекція, 2 год Семінар, 4 год. Самостійна робота 8 год.	1. Декларація ООН з освіти та виховання в області прав людини. [Електронний ресурс]. Режим доступу – http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/66/137&Lang=E 2. Навчаємо демократії: базові матеріали з освіти для демократичного громадянства та прав людини для вчителів / Р. Голлоб, П. Крапф, О. Олафсдоттір, В. Вайдінгер; Пер. з англ. та адапт. Л. І. Парашенко. – К.: Основа, 2011. – Т. 1. – 164 с. 3. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини. [Електронний ресурс]. Режим доступу – https://www.novadoba.org.ua/sites/default/files/files/CharterEDCHREUkr_new5.pdf	тенденції. Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Людська гідність – основа природного права. Рівноправність. Основоположні права і свободи людини. Борці за права людини. Майбутнє прав людини. Взаємовідносини «людина – держава». Верховенство права. Права і свободи людини та відповідальність держави за їх дотримання, гарантування та захист. Поняття прав дитини.	5/5	Протягом семестру
--	--	---	--	-----	-------------------

			Конвенція ООН про права дитини. Порухення прав людини. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини.		
Тема 11. Культура Болгарії(друга пол. XX – поч XXI ст).	Лекція, 4 год Семінар, 4 год. Самостійна робота 8 год.	1. Баришполець О.Г., Найдьонова Л.А., Мироненко Т.В., Голубєва О.Є., Різун В.В. та ін. За ред. Л.А. Найдьонової, О.Г. Баришпольця. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід. Навчально-методичний посібник. – К.: Міленіум. – 2010. – 440с. 2. Здоровега В.Й. Інформація, мас-медіа, пропаганда та інформаційні війни // Ex professo: Збірник наукових праць факультету систем ЗМІ та комунікацій ДНУ. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 25-31. 3. Зражевська Н.І. Масова комунікація і культура: лекції. – Черкаси: Брама-Україна, 2006. – 171 с. 4. Кармін А.С. Культурологія. – СПб.: Лань, 2003. – 928 с. 5. Кирилова Н.Б. Медіакультура: від модерну до постмодерну. – М.: Академічний проект, 2005. – 448 с. 6. К мобільному обществу: утопии и реальность / под ред. Я.Н. Засурского. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2009. – 304 с.	Робота з історичними термінами, історичними постатями, історичними джерелами. Проблемні питання: Поняття мас-медіа. Роль інформації та медіа в сучасному світі. Різновиди медіа (книга, преса, фото, радіо, кіно, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок) та їхній розвиток. Реклама. Вплив мас-медіа на формування громадської	5/5	Протягом семестру

			думки та власної позиції людини. Свобода слова. Баланс між свободою вираження поглядів та відповідальністю. Що таке цензура. Замовні матеріали («джинса») та їхні ознаки. Суспільні медіа і їхня місія. Шкільні медіа. Приватність та конфіденційність у віртуальному світі. Соціальні мережі. Права людини в Інтернеті. Безпека та етика поведінки у мережі.		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу та балу за залік. Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом денної форми навчання за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за				

семінарські (практичні) заняття (максимально 20 балів), **балу за 2 модульні контрольні роботи** (20 балів) і **балу за індивідуальну роботу** (10 балів) та в сукупності може скласти максимально 50 балів.

Вид контролю	Поточний контроль	Контр. робота №1	Контр. робота №2	Індивідуальне завдання (конспект і захист монографії тощо)	Сума балів за модулями	Залік	Підсумкова оцінка у 100 бальній шкалі
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	20	10	10	10	50	50	100 (50+50)

При обчисленні підсумкового семестрового балу враховується:

Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських занять;

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок

Приклад обрахунку підсумкової оцінки за семінарські (практичні) заняття:

З навчальної дисципліни студент протягом семестру отримав 4, 4, 3. Підсумкова оцінка за семінарські заняття за семестр складає: $(4+4+3) : 3 = 3,66667 \approx 3,67$.

Підсумковий бал за семінарські заняття (максимально 20 балів) – підсумкова оцінка за семінарські заняття, помножена на коефіцієнт **4**, заокруглена до цілого (наприклад, якщо підсумкова

оцінка за семінарські заняття **3,67**, то підсумковий бал за семінарські заняття буде становити $3,67 \times 4 = 14,68 \approx 15$ балів);

Бал за модульну контрольну роботу (максимально 20 балів). З навчальної дисципліни передбачено написання двох контрольних робіт, тому остаточні бали за модульну контрольну роботу визначаються як середнє арифметичне, заокруглене до цілого (наприклад, за першу контрольну студент отримав 10 балів, а за другу – 8, то остаточний бал за контрольну роботу буде становити $10+8=18$ балів);

Бал за індивідуальну роботу (максимально 10 балів) – бали за виконані індивідуальні (індивідуально-дослідні) завдання.

*студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись **максимально 10 балів за участь в науковій роботі** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 50 балів)

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На

занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студенту за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний бути присутнім не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних **формах**:

- детальний усний аналіз поставлених питань;
- вибіркове усне опитування «з місця»;
- дискусійне обговорення питань;
- індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи завдань;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв;
- письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо.

**❖ Критерії поточної оцінки
(«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)**

Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими

досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє розбивати історичну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; буде переконливою аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Може використати інноваційні технології (наприклад, технологію Шаталова). Має синтетичне мислення. Бере активну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі, вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати,

	доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в світі та Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; будує аргументацію на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, вдосконалює з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Оцінка «три» ставиться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. Посередньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Вміє організовувати пошук історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах
--	--

роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Мінімально використовує під час навчання історико-краєзнавчий матеріал. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Вдосконалює з посереднім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

Оцінка «два» ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не вміє організовувати пошук історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. У групових формах роботи тільки присутній (я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики, не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей, не вдосконалює здобуті під час навчання компетенції.

❖ Критерії оцінювання індивідуального завдання

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1-2	Кейс виконаний незадовільно, оскільки відтворити його зміст самостійно не може, відповідь недолуга, із значними помилками. Немає навичок командної роботи, не бере на себе відповідальність. Захист кейсу спрощений, із значними помилками. Не здійснював (ла) пошук інформації. Відсутня будь-яка аргументація. Відсутні самостійні висновки і синтетичні зв'язки. Не здатен використати наявний

		матеріал для роботи в школі. ІКТ використано недоречно. Не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.
	3-6	Кейс виконано задовільно. Студент може репродуктивно відтворити змісту кейсу, однак у його відповіді є помилки. Відсутні окремі складові кейсу. Може використати наявний у кейсі навчальний матеріал, але його зміст не достатній; відповідь не чітка і спрощена. Здатен (на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Вміє організовувати пошук історичної інформації, але не може її критично проаналізувати. Не достатньо використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки кейсу. Визначає роль людського фактора в історії, однак без необхідної аргументації. Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у кейс-технології; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє на посередньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє певне усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.
	7-8	Кейс виконаний добре. Помилки під час захисту незначні. Є самостійні висновки на основі сформованих ціннісних орієнтирів і принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонуються певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволяє в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних і суспільних проблем; аргументація є, але не повна (75%). Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у роботі підготовки і захисту кейсу в межах етики професійних взаємин, застосовує оптимальну стратегію під час захисту, чітко дає відповіді на запитання одногрупників; може приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Використовує історико-краєзнавчий матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку

	діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших. Демонструє на достатньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	
	9-10 Здатність презентувати власну творчу інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичних явищ на основі захисту кейсу, ставити під сумнів усталені погляди, спростовувати стереотипи, при захисті використовує значний обсяг джерел і літератури, висновки самостійні, тези здійснені на високому рівні, студент створив значну кількість роздаткового матеріалу тощо. Підготовлений у кейсі матеріал здатен використати на практиці; відповідь чітка і завершена. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки кейсу. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Може використати інноваційні технології. Має синтетичне мислення. Бере активну участь у кейсі на всіх етапах його підготовки і презентації в межах етики професійних взаємин, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі; приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє на високому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, бачить шляхи подолання труднощів, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	
	❖ Критерії оцінки виконання контрольної роботи ❖ 2+1+1+6=10 балів 1 контрольна (10 балів) + 2 контрольна (10 балів) = 20 балів (максимальна кількість)	

Тести на знання хронології (1 повністю правильна відповідь – 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 10 тестів*0,2 = 2 бали (максимальна кількість).

Тести на знання історичних постатей (1 повністю правильна відповідь – 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 5 тестів*0,2 = 1 бал (максимальна кількість)

Тести на знання історичних джерел (або історіографії) (1 повністю правильна відповідь – 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 5 тестів*0,2= 1 бал (максимальна кількість)

2 теоретичні завдання максимальна кількість 6 балів (оцінки сумуються і діляться на 2).

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання
1-4	У студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію і наукову періодизацію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не має синтетичного мислення, безвідповідально ставиться до обраного фаху.
5-6	У студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. Посередньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал, посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

		Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	
	7-8	Студент (ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) їх застосовувати на практиці; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє певний рівень синтетичного мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	
	9-10	Студент (ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, відсутні помилки (або ж не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. На високому рівні володіє	

		історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем; буде переконливою аргументацією. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позицій загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє синтетичне мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.	
Вимоги до письмової роботи	Семестровий підсумковий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Залік – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст залікових завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою історії слов'ян. Семестровий залік <i>оцінюється від 1 до 50 балів</i>. Зміст питань, що виносяться на залік, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри. Отриманий в результаті здачі заліку бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання, виконані в результаті самостійної роботи, і складає підсумковий семестровий бал. Залікова робота з навчальної дисципліни передбачає формулювання завдань: 3 – теоретичних, 4 – знання історичних постатей, 2 – знання термінів та 5 – знання хронології. Три теоретичні завдання (по 13 балів кожне): $13+13+13=39$ Тестове завдання на знання хронології: 5 завдань по 1 балу=5 балів Тестове завдання на знання історичних постатей або історичних термінів: 6 завдань по 1 балу = 6 балів.		

Критерії оцінювання завдань на заліку (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Завдання	Кількість балів
1 теоретичне	12 балів
2 теоретичне	12 балів
3 теоретичне	12 балів
5 знання хронології	$0,2 \text{ бал} \cdot 10 = 2$ бали
4 знання історичних постатей	$1 \text{ бал} \cdot 4 = 4$ бали
3 знання історичних термінів	$1 \text{ бал} \cdot 3 = 3$ бали
1 практичне (характеристика історичного джерела)	5 балів
Разом	50 балів

Університетська шкала	Національна шкала
40 – 50 балів	Відмінно (5)
30 – 39 балів	Добре (4)
25 – 29 балів	Задовільно (3)
1 – 24 балів	Незадовільно (2)

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання
------------	--

	1-3	У студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не має синтетичного мислення, не демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій, безвідповідально ставиться до обраного фаху.
	4-6	У студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), наявні помігні прогалини у формуванні умінь і навичок, що не дозволить повною мірою використати їх у професійній діяльності; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. Посередньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє елементарне вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.
	7-9	Студент (ка) має добрі знання програмного матеріалу (75%), сформовані уміння і навички, здатен (на) застосовувати знання, уміння і навички у професійній діяльності; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією

		(інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє певний рівень синтетичного мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє достатнє вдосконалення здобутих під час навчання компетенцій.	
	10-12	Студент (ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у ній відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений (а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем; будує переконливу аргументацію. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє синтетичне мислення; використовує історико-краєзнавчий матеріал, враховує гендерний підхід, розуміє значення культури як форми людського існування, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.	
Зміст питань, що виносяться на залік, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається			

	керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри. Отриманий в результаті здачі заліку бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає підсумковий семестровий бал .
Умови допуску до підсумкового контролю	Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять, а також завдань, які виносяться на самостійну роботу. 2) індивідуальних робіт Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 25 і більше балів.
7. Політика курсу	
Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії, прес-конференції, захист кейсів ін. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Важливим є використання студентами навчального матеріалу історії світової культури для майбутньої професії «вчитель історії і суспільствознавчих предметів», вміння формувати навчально-методичний комплекс з тем для використання в школі. Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14⁰⁰ – 16⁰⁰. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.	
8. Рекомендована література	
1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. –	

- К.: Кондор, 2004. – 304 с.
2. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: навч. посібник / Наук. ред. Шейко В.М. – К.: Кондор, 2004. – 763 с.
 3. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001. – 168 с.
 4. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник / Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000. – 520 с.
 5. Історія української архітектури / Ред. В.І. Тимофієнко. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
 6. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник / За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. –К.: Знання, 2002. – 356 с.
 7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 288 с.
 8. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000. – 360 с.
 9. Попович М. Нарис історії культури України. – К.: Артес, 1998. – 728 с.
 10. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / За ред. М.М. Заковича та ін. – К.: Знання, 2000. – 622 с.
 11. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. – К.: Україна, 2003. – 336 с.

Викладач

В.З. Дебенко